

С. Б. Бабаян, ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ДОСЛІДЖЕНЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ КОНФУЦІЯ В ЄВРОПІ

Бабаян С. Б.

Історіографічний огляд досліджень педагогічних ідей Конфуція в Європі
У статті висвітлені основні дослідження педагогічних ідей Конфуція у Європі та охарактеризована їх роль у становленні конфуціанства у європейських країнах світу.

Ключові слова: історіографія, Конфуцій, педагогічні ідеї, Європа.

Бабаян С. Б.

Историографический обзор исследований педагогических идей Конфуция в Европе

В статье освещены основные исследования педагогических идей Конфуция в Европе и охарактеризована их роль в становлении конфуцианства в европейских странах.

Ключевые слова: историография, Конфуций, педагогические идеи, Европа.

Конфуцій – блискучий педагог, філософ та політичний діяч, який доклав значних зусиль до становлення шкільної справи не тільки в Китаї, але й в багатьох інших країнах світу. Ряд обставин та соціально-історичних умов сприяли розповсюдженню конфуціанства далеко за кордонами Китаю, але, звісно, найбільший вплив конфуціанства можна спостерігати у країнах Азії. Саме тому одними з перших країн, у суспільне життя яких дуже швидко та надовго проникнула конфуціанська думка були Корея, Японія, В'єтнам та інші країни Східної та Південної Азії. Конфуціанство залишило глибокий слід у різних аспектах життя, в тому числі й в педагогічній думці, цих країн. Через це деякі дослідники називають Китай, та країни, на які глибоко вплинула конфуціанська думка „сферою культурного впливу Китаю”. Китайська

традиційна культура глибоко увійшла в повсякденне життя жителів країн Південної та Південно-Східної Азії. Конфуціанство та педагогічні ідеї Конфуція у країнах Азії мають багаторічну історію розвитку та великий вплив на розвиток освіти та шкільної справи у країнах конфуціанського ареалу. Дещо інакше йшли справи у європейських країнах, перш за все, це було зумовлено територіальною віддаленістю. Також обмеженість ранніх європейських знань про Китай обумовлена тим, що науковий напрямок синології виник в Європі тільки в XVI столітті завдяки потребам місіонерської проповіді, тому спочатку всю інформацію про Китай Європа отримувала від ченців ордена єзуїтів. Більш-менш достовірні відомості про Китай почали надходити до Європи тільки в середні століття і новий час, насамперед, від італійських мандрівників і місіонерів.

Починаючи з XVI століття європейські місіонери безперервно приїжджали до Китаю проповідувати, разом з тим багато хто займався вивченням конфуціанства та перекладом книг, завдяки яким Європа отримувала знання про Китай. Святий Франциск Ксаверій (1506 – 1552) – португальський місіонер і співзасновник ордена Єзуїтів – був одним з перших, хто згадав про важливість духовного впливу конфуціанства на культурні особливості Китаю. У своїх листах до Європи Франциск Ксаверій описував конфуціанські традиції населення, наприклад, що вся країна вірить у свого єдиного правителя, що китайський народ любить вчитися, дорожить знаннями і невтомно прагне до них. Також у своїх листах португальський місіонер розповідав про релігію в Китаї, методах виховання і освіти, про статус вчених людей і ставлення до іноземних учених [1, с. 5].

Першою перекладеною на європейську мову книгою став переклад португальця Хуана Кобо (1546-невідомо) книги під назвою „Precious Mirror of the Clear Heart” (кит. „明心宝鉴”). У цій роботі згадуються ідеї про настанови до добра, роботи над собою, виховання стійкості характеру та інші ідеї таких відомих конфуціанців як Конфуцій, Мен-цзи, Сюнь Цзи та Чжу Сі [2]. Згодом італійський місіонер Мікеле Руджері (1543 – 1607) переклав на латинську мову

та опублікував в Італії переклад „Чотирикнижжя”, його робота стала першим перекладом на латинську мову однієї з найголовніших конфуціанських праць.

Але справжнім батьком західної синології став італійський місіонер і єзуїт Маттео Річчі (1552 – 1610), який прожив в Китаї майже 30 років, досконало опанував місцеву мову, переклав на латинську конфуціанське „Чотирикнижжя” і ввів в обіг на Заході ім'я Кун-цзи у формі Confucius . На думку Річчі, китайська конфуціанська традиція була і силою і слабкістю Китаю, вона підтримувала як суспільство, так і уряд, одночасно маючи тенденцію схилити уми китайців до відмови від еволюції в цих сферах. Китайський мудрець Кун Фу-цзи був невідомий на Заході до тих пір, поки Маттео Річчі не перевів його роботи і не дав йому ім'я Конфуціус [3, с. 89]. У своїй роботі „Про християнські експедиції в Китай” (*„De Christiana expeditione apud Sinas”*) Маттео Річчі докладно розповідає про Конфуція та конфуціанство, приділяючи особливу увагу поняттям змісту освіти та системи освіти, які згадуються в „Чотирикнижжі” і „П'ятикнижжі”. Автор називає „Чотирикнижжя” „книгою, наповненою видатною мудрістю”. У цій же роботі Річчі детально описує систему іспитів в Китаї, вказуючи на те, що зміст іспитів ґрунтується виключно на знанні конфуціанських канонів[4, с. 49].

У другій половині XVII століття, кількість європейських місіонерів, вивчаючих конфуціанство, значно збільшилася. У 1662 році Просперо Інторчетта (1626 – 1696) переклав книгу „Велике вчення” („Дасюе”, друга книга конфуціанського Чотирикнижжя, 四书) латинською мовою, а також у 1667 році видав у Китаї переклад конфуціанського філософського трактату, авторство якого приписують онуку Конфуція Цзи Сі (прибл. 485 – 402 р. до н.е.) під назвою „Вчення про середину” (中庸, „Чжун-Юн”). Згодом бельгійський місіонер Філіп Купле (1623 – 1693) у 1687 році у Парижі опублікував свою працю „Китайський філософ – Конфуцій”, яка містила переклад з примітками та пояснення до коментарів таких конфуціанських творів як „Лунь Юй”, „Велике вчення”, „Вчення про середину” та „Життєпис Конфуція”.

Через безперервне збільшення європейських місіонерів в Китаї в кінці XVII та на початку XVIII століть в Європі почався справжній китайський культурний бум, центром якого став Паризький університет. Конфуціанство та постать Конфуція здобули небувалу популярність в Європі. Серед французьких науковців того часу, які займалися дослідженням Китаю та зокрема конфуціанської педагогічної думки варто згадати Ніколя Тріго, Іоахіма Буве, Іосіфа Премаре та інших. Ніколя Тріго називали „християнським Конфуцієм”. Іоахім Буве після багаторічних досліджень конфуціанства прийшов до висновку, що суть католицизму та конфуціанства дуже схожі. Праці Премаре допомогли поглибити європейські знання про конфуціанство. Конфуціанська думка у Франції була настільки популярна, що саме в той час усі конфуціанські класичні канони були перекладені французькою мовою. Але крім перекладної літератури з’являлися дослідницькі праці місіонерів, наприклад, „Повний опис Китайської імперії” (1735) [1, с. 2].

Процес розквіту європейської синології продовжувався у другій половині XIX і початку XX ст. Саме до цього періоду відносяться адекватні переклади різних китайських літературних пам’яток з необхідним коментарем та елементами текстологічного та історичного аналізу. Серед синологів, які займалися розв’язанням таких складних завдань, насамперед слід назвати англійця Дж. Легга (1815–1897), чії ґрунтовні переклади конфуціанських канонів досі вважаються взірцевими. Крім Дж. Легга, у німецькій синології того часу в галузі перекладу китайських першоджерел чимало зробив Р. Вільгельм (1873–1930) [5, с. 34].

Стисле висвітлення історіографії досліджень педагогічних ідей Конфуція у Європі закордонними вченими засвідчує, що про Конфуція написано дуже багато, але дослідники вчення Учителя можуть використовувати лише копії копій думок великого вчення. Педагогічні ідеї Конфуція до XX ст. не були предметом окремого дослідження навіть у країнах конфуціанського ареалу. Саме через це педагогічні ідеї Вчителя до сьогодні залишаються актуальною темою досліджень в усьому світі.

Література

1. 于建福. 儒家文化教育对欧洲近代文明的影响与启示 / 于建福 // 教育研究. – 2007. – №11, 2–8页.
2. **Liu Dun.** Western knowledge of geography reflected in Juan Cobo's Shilu实录 (1593) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www1.ihns.ac.cn/members/liu/doc/cobo.htm>
3. **Дубровская Д.В.** Миссия иезуитов в Китае. Маттео Риччи и другие (1552-1775 гг.) – М.: Крафт, Институт востоковедения РАН, 2000. – 256 с.
4. **利玛竇.** 利玛竇中国札记 / 利玛竇, 金尼阁著, 何高济, 王遵仲, 李申译. – 北京: 中华书局, 2010. – 342页.
5. **Шпарик О.М.** Педагогічні ідеї Конфуція у культурно-історичному вимірі: дис. ... канд. пед. Наук: 13.00.01 / Шпарик Оксана Михайлівна. – К., 2005. – 248 с.

Babayan S.B.

Historiographical Survey of Studies of Pedagogical Ideas of Confucius in Europe

The article highlights the basic pedagogical ideas of Confucius in Europe and describes their role in the development of Confucianism in European countries.

Key words: historiography, Confucius, pedagogical ideas, Europe.

Відомості про автора

Бабаян Сана Борисівна – викладач кафедри практики мовлення Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Стаття надійшла до редакції 17.12.2012 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

S. B. Babayan, SE “Luhansk Taras Shevchenko National University”

HISTORIOGRAPHICAL SURVEY OF THE RESEARCH ON CONFUCIUS’S PEDAGOGICAL IDEAS IN EUROPE

Babayan S. B.

Historiographical Survey of the Research on Confucius’s Pedagogical Ideas in Europe

The article highlights the basic pedagogical ideas of Confucius in Europe and describes their role in the development of Confucianism in European countries.

Key words: historiography, Confucius, pedagogical ideas, Europe.

Confucius was a brilliant teacher, philosopher and politician, who has made considerable efforts to the formation of school affairs not only in China but also in many other countries. A number of circumstances and socio-historical conditions contributed to the proliferation of Confucianism far beyond the borders of China, but, of course, the greatest impact of Confucianism can be found in Asia. Among the first countries to which the Confucian thought quickly penetrated were Korea, Japan, Vietnam and other countries in East and South Asia. Confucianism has left a deep imprint in various aspects of life including the educational thought in these countries. Because of this, some researchers call China and some other countries where Confucian impact is significant “the field of cultural influence of China”. Traditional Chinese culture became the daily life for South and Southeast Asia. Confucianism and pedagogical ideas of Confucius have a long history of development and made a major influence on the development of education and school affairs in the countries of Confucian range. The things were something different in European countries. It was caused by territorial remoteness. The early scarcity of European knowledge about China was also caused by the fact that the research area of sinology emerged in Europe only in the sixteenth century thanks to the needs of missionary preaching. That is why Europe received all the information about China through Jesuit nun.

More or less reliable information about China began to come into Europe only in the Middle Ages and the New time especially from Italian travelers and missionaries.

Since XVI century European missionaries came to China with the aim to preach, however, many people studied Confucianism and translated the books, with the help of which Europe received knowledge about China. St. Francis Ksaveriy (1506 – 1552), a Portuguese missionary and co-founder of the Jesuit Order, – was one of the first who mentioned the importance of spiritual influence of Confucianism on Chinese cultural characteristics. In his letters to Europe Francis Ksaveriy described the Confucian traditions of the population, for example that the whole nation believed in their only ruler, that the Chinese people loved studying, cherished knowledge and were tirelessly committed to them. Also in his letters the Portuguese missionary talked about religion in China, the methods of upbringing and education, the status of learned men and attitude towards foreign scientists [1, p. 5].

The first book translated into a European language was the book entitled “Precious Mirror of-the Clear Hear” (Chinese: “明心宝鉴”), translated by Juan Cobo (1546-unknown). In this work were mentioned the guidelines for good, work on yourself and other ideas of such famous people as Confucius, Mencius, XunZi and Zhu Xi [2]. Later, the Italian missionary Michele Ruggiero (1543 – 1607) translated into the Latin language and published in Italy the translation of “Quadrilogy”. His work was the first translation into Latin and one of the most important Confucian works.

But the real father of Western sinology became an Italian Jesuit and missionary Matteo Ricci (1552 – 1610), who spent in China nearly 30 years. He perfectly mastered the local language and translated “Quadrilogy” into Latin and he was the first in the West who named Kun-Tzi as Confucius. According to Ricci, the Chinese Confucian tradition was the might and the weakness of China at once. It supports both society and the government simultaneously tending to persuade the Chinese scientists to the abandonment of evolution in these areas. The Chinese wiseacre Kung Fu Tzu became famous in the West when Matteo Ricci translated his works [3, p. 89]. In his work (“De Christiana expeditione apud Sinas”) Matteo Ricci

gave a thorough description of Confucius and Confucianism, focusing on the concept of educational content and educational system that are mentioned in the “Quadrilogy” and “Pentateuch”. The author calls the “Quadrilogy” “a book filled with the prominent wisdom”. In the same work Ricci describes the system of examinations in China, pointing out that the content of exams was based solely on knowledge of Confucian canons [4, p. 49]. In the second half of the XVII century, the number of European missionaries who studied Confucian system increased considerably. In 1662, Prospero Intorchetta (1626 – 1696) translated the book “Great teaching” (“Dasyue”, the second book of Confucian Quadrilogy, 四书) into Latin and in 1667 published in China the translation of Confucian philosophical treatise, the authorship of which was credited to the grandson of Confucius Zi Ci (485 – 402 BC), entitled “The Doctrine of the Middle” (中庸, “Chung-Yong”). Later Belgian missionary Buy Philip (1623 – 1693) in Paris published his work “Confucius The Chinese Philosopher”, which contained the translation with notes and explanations to such comments of Confucian works as “Lun Yui”, “Great Teaching”, “The doctrine of the Middle” and “Biography of Confucius”.

Due to the continuous increasing of European missionaries in China at the end of XVII and at the beginning of XVIII centuries a real boom of the Chinese culture, the center of which was the Paris University began in Europe. Confucianism and Confucius himself gained enormous popularity in Europe. Among French scholars of that time who studied China Nicolas Trig, Joachim Bouvet, Joseph Premare and some others are worth mentioning. Nicolas Trig was called “Christian Confucius”. Joachim Bouvet after many years of research in Confucianism came to the conclusion that the essence of Confucianism and Catholicism is very similar. Premare works helped to deepen the European knowledge of Confucianism. The Confucian thought in France was so popular that at that exact time all Confucian classical canons were translated into French. In addition to translated literature research work of missionaries appeared, such as “Full description of the Chinese Empire” (1735) [1, p. 2].

The process of European sinology continued blossoming in the second half of the XIX and at the beginning of XX centuries. This period includes adequate

translations of various Chinese literary works with the commentary and essential elements of textual and historical analysis. Among sinologists engaged in solving such complex problems we should primarily mention John Legg (1815 – 1897), whose thorough translations of Confucian canons are still considered exemplary. R. William (1873 – 1930) made the great contribution to German sinology of that time [5, p. 34].

Brief coverage of the pedagogical ideas of Confucius in Europe by foreign scientists shows that there are many facts written about Confucius. But researchers can use only copies of copies of the Master teachings. Pedagogical ideas of Confucius were not the subject of a separate study until the twentieth century. Today, all pedagogical ideas of the Master is an urgent topic for research all over the world.

References

1. 于建福. 儒家文化教育对欧洲近代文明的影响与启示 / 于建福 //教育研究 [the Confucian cultural education and the influence of modern European civilization and enlightenment / Kenford // Studies in Education] – 2007. – №11, 2 – 8页.

2. **Liu Dun.** Western knowledge of geography reflected in Juan Cobo's Shilu实录 (1593) [E-resource] / Mode of access: <http://www1.ihns.ac.cn/members/liu/doc/cobo.htm>

3. **Dubrovskaia D. V.** Missiya yezuitov v Kytai. Matteo Richchi i druzhie (1552-1775) [Jesuit mission in China. Matteo Ricci and others (1552-1775)]: – M. Kraft, Institute of Oriental Studies, 2000. – 256 p.

4. **Shparyk O. M.** Pedagogichni ideyi Konfutsiya u kulturno-istorychnomu vymiri [Pedagogical ideas of Confucius in cultural and historical dimension]: Doctoral Dissertation. Sciences: 13.00.01 / Shparyk Oksana Mykhaylivna. – K., 2005. – 248 p.

Бабаян С. Б.

Історіографічний огляд досліджень педагогічних ідей Конфуція в Європі
У статті висвітлені основні дослідження педагогічних ідей Конфуція у Європі
та охарактеризована їх роль у становленні конфуціанства у європейських
країнах світу.

Ключові слова: історіографія, Конфуцій, педагогічні ідеї, Європа.

Бабаян С. Б.

Историографический обзор исследований педагогических идей Конфуция
в Европе

В статье освещены основные исследования педагогических идей
Конфуция в Европе и охарактеризована их роль в становлении конфуцианства в
европейских странах.

Ключевые слова: историография, Конфуций, педагогические идеи,
Европа.

Information about the author

Sana Borisovna Babayan – Lecturer of Speech Practice Department at Luhansk
Taras Shevchenko National University.

The article was received by the Editorial Office on 17.12.2013

The article was put into print on 26.04.2013